

09.11.2020

Asia/5

§ 737

V 25.11.2020, Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite puhtaammasta ja viihtyisämmästä kaupunkiympäristöstä

HEL 2020-008032 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Ruotsalaisen kansanpuolueen ryhmäaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmä esittää 17.6.2020 teke-
mässä ryhmäaloitteessa, että kaupunki ryhtyy toimenpiteisiin puh-
taamman ja viihtyisemmän kaupunkiympäristön puolesta roskaantumisen
hillitsemiseksi. Valtuustoryhmä esittää, että jäteastioiden ja yleisten
wc-tilojen kunto kartoitetaan, ja varmistetaan niiden parempi saatavuus
ja toimivuus.

Kaupunkiympäristön toimialalla on tehty ja tehdään tulevaisuudessakin
varsin paljon viihtyisän ja puhtaan kaupunkiympäristön puolesta. Toi-
miala on muun muassa käynnistänyt roskaantumisen hillinnän ohjel-
man laatimisen yhteistyössä useiden eri tahojen kanssa. Ohjelman ta-

voitteena on koota parhaat ideat käytännön toimenpiteiksi roskaantumisen hillitsemiseksi.

Tarve suuremmille roska-astioille on tunnistettu, ja niitä uusittaessa hankitaan lähes aina vähintään 100-litraisia astioita. Kuten aloitteessa todetaan, on erityisesti alueilla, joilla nautitaan enemmän takeaway-aterioita perusteltu tarve suuremmille roska-astioille. Tähän kiinnitetään huomiota jäteastioiden sijoittelussa. Yleisiä wc-tiloja lisätään palautteiden ja verkostotarkastelun perusteella kohteisiin, joihin niiden sijoittaminen on mahdollista ja kustannuksiltaan kohtuullista vuosittain määrärahan puitteissa.

Puhtaanapitopalveluiden ja riittävän kalustemäärän varmistamisen lisäksi roskaantumisen hillinnässä tulee korostaa käyttäjän vastuuta kaupungin vastuun lisäksi. Koska ulkoalueet, puistot, aukiot ja muut yleiset alueet ovat kaikille avoimia paikkoja, niiden siisteyden ylläpitäminen velvoittaa myös alueiden käyttäjiä.

Aloitteesta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaoston lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ryhmäaloitteen, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä, ja joka otsikoidaan ryhmäaloitteeksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Ruotsalaisen kansanpuolueen ryhmäaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 17.09.2020
§ 105

HEL 2020-008032 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Roskaantumisen hillinnän ohjelma

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalvelut on käynnistänyt roskaantumisen hillinnän ohjelman laatimisen yhteistyössä useiden eri tahojen kanssa. Työ kattaa roskaantumisen hillinnän toimenpideohjelman laatimisen sekä roskaverkoston perustamisen. Roskaantumisen hillinnän ohjelman tavoitteena on koota parhaat ideat käytännön toimenpiteiksi roskaantumisen hillitsemiseksi.

Roskaantumisen hillinnän toimenpideohjelman laatiminen on aloitettu työpajatyöskentelyllä ja niistä saadut ideat ja toimenpiteet kootaan yhteen toimenpideohjelmaksi vuoden 2021 aikana. Osana ohjelmaa Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut toteutti kesällä 2020 kansainvälisen kyselyn, jossa selvitettiin, millä toimenpiteillä muut kaupungit ovat pyrkineet hillitsemään roskaantumista, miten toimenpiteet koettiin ja miten onnistumista seurattiin. Noin kolmanneksella vastanneista kaupungeista oli toimenpideohjelma tai vastaava suunnitelma. Kyselyn tuloksista julkaistaan raportti syksyllä 2020.

Helsingissä on toimittu roskaantumisen hillinnän eteen jo vuosia: puistokummit ovat toimineet vuodesta 2005 ja vapaaehtoistyön koordinointi (talkoot rannoilla ja viheralueilla) vuodesta 1986. Tällä hetkellä ja aiemmin toimivia, roskaantumiseen liittyviä hankkeita ovat mm. Satakolkyt-hanke, Itämerihaasteen Nopeat kokeilut, Puhuva roskis, Roskavideo, Helli Helsinkiä ja Täti vihreä. Lisäksi jatkuvaa toimintaa ovat ympäristövalvonnan jäte- ja ympäristönsuojelulain mukaiset tehtävät.

Roskaantumisen hillintä on mukana myös ympäristöjohtamisessa. Kaupunkiympäristön toimialan ympäristöohjelmassa 2019 - 2021 on yhtenä toimenpiteenä roskaverkoston perustaminen. Helsinki on mukana Plastic Declaration -julistuksessa ja sitoutuu mm. kehittämään strategioita ja toimenpideohjelmaa sekä asettamaan aikataulutettuja tavoitteita muoviroskan merkittävälle vähentämiselle. Ympäristöpolitiikka (luonnos) ottaa kantaa kierto- ja jakamistalouden edistämiseen. Helsinki on myös mukana Kaikki muovi kiertää -projektissa, jossa keskitytään seuraaviin teemoihin: rakennusmuovi, purkujäte, rakennustyömaiden pakkausmuovin kierrätys.

Roska-astiat yleisillä alueilla

Aloitteessa ehdotetaan, että kaupunki voisi investoida suurempiin ja kannellisiin jäteastioihin. Helsingin kaupungin kaupunkitilaohje ja sen

---

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

sisältämä kaupunkikalusteohje toimii kalusteiden, kuten roska-astiat, osalta suunnittelua ja hankintoja ohjaavana tekijänä. Kaupunkitilaohjeessa on määritelty Helsinki-ilme, joka välittyy julkisessa ulkotilassa yhteisesti sovittujen materiaalien, kalusteiden ja varusteiden sekä tyyppiratkaisujen käytön myötä. Ratkaisuilla tuetaan alueiden toiminnallisuutta, turvallisuutta ja korkeaa laatutasoa. Helsingin julkisen ulkotilan kalustemallisto tuo kaupunkiin yhtenäisen ja tunnistettavan Helsinki-ilmeen. Ilmettä luovat muotoilu, materiaalit ja pintakäsittely sekä väritys. Laadukas kalustevalikoima parantaa kalusteiden hankinnan, käytön sekä ylläpidon tarkoituksenmukaisuutta ja taloudellisuutta.

Helsingissä roska-astioiden sijoittelu tarkastellaan koko kaupungin osalta verkostotarkasteluna. Tällöin tarkistetaan keskeisten kulkuväylien, aukoiden, oleskelualueiden ja toiminnallisten alueiden roska-astioiden sijoittelu, niiden etäisyys toisistaan sekä astioiden koko. Tarkemmin yleisille alueille sijoitettavien roska-astioiden sijoitteluun ja kokoon vaikutetaan puisto- ja katusuunnitteluvaiheessa. Tällöin suunnitelmassa tarkastellaan ihmisten kulkusuuntia, solmukohtia ja oleskeluun tarkoitettujen alueiden sijaintia. Muilta osin ylläpito lisää ja poistaa roska-astioita saatujen palautteiden ja toiveiden sekä ylläpidosta vastaavien työntekijöiden näkemysten perustella.

Roska-astioiden sijoitteluun ja kokoluokan valintaan vaikuttaa astioiden vaatima tyhjennystapa. Suurikokoisten roska-astioiden tyhjentäminen vaatii yleensä raskaampaa kalustoa. Syväsäiliöiden ja muiden nostimella tyhjennettävien roska-astioiden sijoittelu mietitään jäteautojen edellyttämien käytävien leveys ja kantavuudet huomioiden. Lisäksi syväsäiliöt vaativat nimensä mukaisesti maanalaista syvyyttä yli 1,5 m, mikä rajoittaa niiden sijoittelua kaupunkiympäristössä.

Roska-astioiden koko on pitkään ollut kasvusuunnassa. Vielä vuosituhanen alussa oli käytössä paljon 30 litraisia astioita. Niistä on siirretty 60 litraisiin, joka on edelleen yleinen koko, mutta osoittautunut jo pieneksi. Tämä näkyy erityisesti alueilla, joilla nautitaan take away-aterioita tms. Varusteita uusittaessa ei juuri koskaan enää hankita alle 100 litraisia astioita. Astian suuruuden yläraja tulee vastaan siinä, että puistoalueilla niiden tulee pääasiassa olla käsin tyhjennettävissä ja työsuojelumääräykset sallivat vain tietyn painoisen taakan noston. Helsingissä oli keväällä (v. 2020) kaupungin kaupunkiympäristön toimialan yleisten alueiden ylläpidon vastuulla olevia roska-astioita puistoissa 4 959 kpl ja katualueilla 2 898 kpl, yhteensä 7 857 kpl. Roska-astioiden koot vaihtelevat 60 l astiasta aina 5 m³:n syväsäiliöön. Näistä roska-astioista 750 kpl on yli 600 l astioita ja syväkeräyssäiliöitä on yhteensä 305 kpl. Helsingissä on jo lähes 150 kpl aurinkoenergialla toimivaa älyroskiksia, jotka puristavat jätteen tiiviiksi paketiksi. Yhteen roskikseen mahtuu viisi kertaa enemmän irtoroskaa tavalliseen verrattuna.

Kaupunkiympäristön toimialan ylläpito käyttää puistoalueiden puhtaanapitoon (v. 2020) 3,4 miljoonaa euroa, josta noin 700 000 euroa menee laittomien kaatopaikkojen, yleisötapahtumien siivoukseen sekä merivesialueiden puhtaanapitoon. Katualueiden puhtaanapitoon käytetään (v. 2020) 8,5 miljoonaa euroa. Katujen puhtaanapito tehdään pääosin koneellisesti ja se käsittää suurelta osin katualueiden pesut sekä harjauksen, jonka yhteydessä kaduilla oleva irtoroska poistuu.

Kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimialan hallinnoimilla alueilla on myös lukuisia roska-astioita, jotka ovat osa kaupungin puhtaanapidon verkostoa.

Yleiset wc-tilat

Tällä hetkellä Helsingissä on yleisillä alueilla käytössä 46 City-käymälää, jotka muutamaa lukuun ottamatta ovat käytettävissä ympäri vuorokauden ja joiden käyttö on maksutonta. Sofiankadun kiinteistössä on myös yksi yleinen WC. Kaupunkiympäristön toimiala lisää vuosittain määrärahan puitteissa yleisiä City-käymälöitä. WC-palveluja lisätään palautteiden ja verkostotarkastelun perusteella kohteisiin, joihin niiden sijoittaminen on mahdollista ja kustannuksiltaan kohtuullista. Valitettavasti WC-palvelujen käyttö aiheuttaa paikoin myös häiriökäytöstä ja lähiasukkaiden asumisviihtyisyyden laskua. Muutama WC on jouduttu sulkemaan yöksi toistuvien häiriöiden takia. City-käymälöiden ylläpitokustannukset vuonna 2020 ovat 1,47 miljoonaa euroa ja Sofiankadun wc:n 150 000 euroa.

Helsinki Huussi on pilotointivaiheessa oleva kuivakäymälämalli, jonka toimivuutta testataan lähivuosina. Helsinki Huussi palvelisi käyttäjiä erityisesti luontokohteissa ja saarissa. Pilottivaiheessa kerätään myös tieto huussin ylläpitokustannuksista.

Kaupunkiympäristön toimialalla on tehty ja tehdään tulevaisuudessakin varsin paljon viihtyisän ja puhtaan kaupunkiympäristön puolesta. Palveluiden ja riittävän kalustemäärän varmistamisen lisäksi tarvitaan avointa keskustelua yleisten alueiden käytön periaatteista. Ulkoalueet, puistot, aukiot ja muut yleiset alueet ovat kaikille avoimia paikkoja, jolloin myös käyttäjän vastuuta tulee nostaa esiin kaupungin vastuun lisäksi.

Esittelijä

tekninen johtaja
Kari Pudas

Lisätiedot

Katriina Arrakoski, tiimipäällikkö, puhelin: 310 64382
katriina.arrakoski(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566